

TYGODNIK BBN

Przegląd Informacji o Bezpieczeństwie Narodowym wraz z komentarzem

Nr 33, 13 - 19 maja 2011 r.

**Rosyjskie zastrzeżenia do współpracy z NATO w dziedzinie
obrony przeciwrakietowej**

Dyskusja o zmianach zasad funkcjonowania strefy Schengen

Prześladowanie opozycji na Białorusi

Obecność polskich żołnierzy w ramach misji na Bałkanach

**Przygotowania do polskiej prezydencji w UE – aspekty
wojskowe**

**Międzynarodowe regulacje w zakresie bezpieczeństwa
cyberprzestrzeni**

**Bezpieczeństwo ruchu drogowego – inauguracja specjalnego
projektu ONZ oraz raport NIK**

Rozwiązania legislacyjne w obszarze prawa atomowego

1. STRATEGIA I POLITYKA BEZPIECZEŃSTWA MIĘDZYNARODOWEGO I NARODOWEGO

Rosyjskie zastrzeżenia do współpracy z NATO w dziedzinie obrony przeciwrakietowej

Służby prasowe Kremla poinformowały, że prezydent Rosji Dmitrij Miedwiediew skierował do przywódców państw Rady NATO-Rosja list w sprawie wspólnego projektu obrony przeciwrakietowej. Podkreślił w nim gotowość Rosji do wzięcia na siebie odpowiedzialności za utrzymywanie strategicznej stabilności i bezpieczeństwa w Europie. Prezydent Rosji dodał jednak, że europejski system obrony przeciwrakietowej będzie efektywny tylko wtedy, gdy Federacja Rosyjska będzie w nim uczestniczyła jako równorzędny partner. Podkreślił również konieczność zapewnienia, że żaden z elementów systemu nie będzie skierowany przeciwko którejkolwiek ze stron¹. Strona rosyjska silnie podkreśla element gwarancji prawnomiędzynarodowych we współpracy NATO-Rosja w tej dziedzinie.

*Wzmoczona **aktywność Moskwy stanowi kolejną próbę przerwania rosyjskiej koncepcji współpracy w dziedzinie obrony przeciwrakietowej (MD) między NATO a Rosją.** Rozmowy na ten temat toczą się na podstawie uzgodnień wypracowanych na spotkaniu Rady NATO-Rosja w Lizbonie w listopadzie 2010 r. Na spotkaniu ministrów obrony państw NATO i Rosji w czerwcu br. ma zostać dokonana ocena postępów prac nad możliwościami współpracy w sprawie MD.*

***W ramach dotychczasowych negocjacji Rosji nie udało się przekonać państw NATO do swoich głównych postulatów:** wspólnego uzgodnienia oceny zagrożeń rakietowych oraz architektury systemu jako podstawy dalszych działań, przyjęcia zasady sektorowej obrony przeciwrakietowej (podział odpowiedzialności między Rosję a NATO) oraz udzielenia Rosji prawnie wiążących gwarancji, że system MD nie będzie zagrożeniem dla rosyjskiego ofensywnego potencjału odstraszania. Państwa NATO nie zgadzają się na propozycje, które de facto oznaczałyby przyznanie Rosji droit de regard w sprawie obrony terytorium Sojuszu. Bezpośrednim celem aktywności Rosji jest także opóźnienie lub nawet zablokowanie realizacji przez państwa członkowskie Sojuszu decyzji o rozmieszczeniu elementów instalacji przeciwrakietowych na swoim terytorium (np. w Rumunii i w Polsce).*

*Prezentując swoje stanowisko w sposób radykalny, Rosja z jednej strony wskazuje na znaczenie współpracy dla rozwijania strategicznego partnerstwa między NATO a Rosją, a z drugiej grozi negatywnymi konsekwencjami braku porozumienia (rozbudowa własnego potencjału ofensywnego, wystąpienie z nowego START), licząc na powstanie podziałów wewnątrz Sojuszu. **Państwa NATO nie wydają się ulegać rosyjskiemu naciskowi. Rozwój systemu obrony przeciwrakietowej związany jest z oceną obecnych i przyszłych zagrożeń atakami przy użyciu pocisków balistycznych i nie może być zależny od zgody Rosji.***

Dyskusja o zmianach zasad funkcjonowania strefy Schengen

Napływ imigrantów z krajów Afryki Północnej do Unii Europejskiej wywołał dyskusję nad możliwymi zmianami zasad funkcjonowania strefy Schengen. Temat ten był przedmiotem rozmów unijnych ministrów spraw wewnętrznych 12 maja br. Komisja Europejska przygotowuje własne propozycje dotyczące zmian układu z Schengen, które mają dotyczyć m.in. procedur działania w sytuacjach nadzwyczajnych, w tym również możliwości czasowego przywrócenia kontroli na granicach wewnętrznych Unii. Dalsze rozmowy będą prowadzone na najbliższym szczycie UE w Brukseli 24 czerwca 2011 r.². Zdaniem ministra spraw wewnętrznych i administracji Jerzego Millera, możliwe jest, że Polska, np. na czas Euro 2012, podejmie decyzję o czasowym, zgodnym jednak z układem z Schengen, przywróceniu kontroli granicznych³.

Dyskusja o zmianach w funkcjonowaniu strefy Schengen jest wynikiem obaw niektórych państw europejskich przed napływem fal migrantów z Afryki Północnej i Bliskiego Wschodu. W wyniku destabilizacji sytuacji w Afryce Północnej od początku 2011 r. do wybrzeży Włoch oraz Malty przybyło ponad 30 tys. imigrantów, w większości młodych Tunezyjczyków. Władze włoskie zaczęły wydawać przybyłym do Włoch imigrantom tymczasowe zezwolenia umożliwiające poruszanie się w państwach strefy Schengen, na co francuska straż graniczna odpowiedziała wzmożonymi kontrolami na obszarach przygranicznych oraz blokadą wjazdu takich imigrantów na swoje terytorium. Z kolei Dania ogłosiła, że w związku ze wzrostem przestępczości zamierza wybudować na swoich granicach nowe punkty kontrolne oraz rozbudować sieć sprzętu elektronicznego identyfikującego tablice rejestracyjne. Władze w Kopenhadze nie zamierzają jednak przywracać kontroli osób.

Komisja Europejska (KE) przychyliła się do konieczności uwzględnienia zmian w funkcjonowaniu strefy Schengen. W komunikacie z 4 maja 2011 r. KE stwierdza, że w przyszłości przywrócenie czasowej kontroli ruchu granicznego mogłoby zostać rozważone w razie, gdyby jeden z członków strefy nie wywiązywał się ze swoich zobowiązań lub nastąpiłaby nadzwyczajna presja migracyjna na granice zewnętrzne UE.

*Problematyka migracji i przyszłość strefy Schengen będą ważnym punktem unijnej agendy w czasie polskiej prezydencji w Radzie UE. **Polska powinna podkreślać solidarność unijną w sytuacjach kryzysowych, takich jak masowy napływ imigrantów.** W interesie Polski leży także wzmocnienie unijnej agencji do spraw zarządzania granicami zewnętrznymi - Frontex. **Ponadto wzmocnienie unijnych mechanizmów bezpieczeństwa ułatwi wejście Bułgarii i Rumunii do strefy Schengen i usprawni negocjacje wizowe z państwami Partnerstwa Wschodniego.***

Prześladowanie opozycji na Białorusi

Zapadają kolejne wyroki w procesach aktywistów białoruskiej opozycji zatrzymanych w Mińsku w czasie demonstracji po ogłoszeniu wyników wyborów prezydenckich na Białorusi pod koniec zeszłego roku. W ostatnim tygodniu na pięć lat kolonii karnej o zaostrzonym rygorze skazano Andreja Sannikaua, jednego z kandydatów w zeszłorocznych wyborach⁴. Przekazano też do sądu

sprawę karną przeciwko korespondentowi „Gazety Wyborczej” Andrzejowi Poczobutowi.

Wyroki dla opozycjonistów potępiły USA⁵ oraz Parlament Europejski (rezolucja z 12 maja); skrytykowała je również Rosja⁶.

Trwające represje wobec wolnych mediów, surowe wyroki sądowe w sprawach politycznych oraz lekceważenie kolejnych głosów krytyki międzynarodowej wskazują, że **dla reżimu białoruskiego priorytetem pozostaje całkowite wyeliminowanie opozycji**. Na razie nic nie wskazuje na ograniczanie represji, co pozwoliłoby na nowe otwarcie w stosunkach z Unią Europejską. Władze w Mińsku nie chcą okazać słabości, szczególnie w obliczu narastających problemów gospodarczych (czego symptomem są oznaki kryzysu walutowego).

Najprawdopodobniej **Białoruś liczy, że zdoła przezwyciężyć kłopoty ekonomiczne dzięki współpracy z partnerami zewnętrznymi, w pierwszym rzędzie z Rosją** – po dokonaniu na jej rzecz pewnych ustępstw. Nie jest jednak gotowa na dokonanie głębokich, systemowych reform w gospodarce, połączonych z liberalizacją systemu politycznego.

2. BEZPIECZEŃSTWO MILITARNE

Obecność polskich żołnierzy w ramach misji na Bałkanach

17 maja 2011 r. minister obrony Bogdan Klich przebywał z wizytą w Kosowie, gdzie wziął udział w przekazaniu obowiązków dowódcy Polskiego Kontyngentu Wojskowego (PKW) kolejnej, XXIV zmianie⁷. Wcześniej, 13 maja br., minister spraw zagranicznych Radosław Sikorski przebywał w Bośni i Hercegowinie, gdzie spotkał się z żołnierzami PKW pełniącymi misję w siłach EUFOR (*European Union Force*)⁸. Polskie kontyngenty wojskowe uczestniczą w operacjach międzynarodowych NATO i Unii Europejskiej na Bałkanach od 1995 r., kiedy to na mocy układu z Dayton NATO wprowadziło do Bośni i Hercegowiny siły IFOR (*Implementation Force*).

Do głównych zadań kontyngentu w ramach EUFOR należą: szkolenie i budowa zdolności wojskowych Bośni i Hercegowiny, monitorowanie sytuacji bezpieczeństwa oraz współpraca z przedstawicielami władz lokalnych i organizacji pozarządowych⁹. PKW KFOR (*Kosovo Force*), w którym służy 200 polskich żołnierzy, monitoruje przestrzeganie porozumień i uzgodnień międzynarodowych. Przeciwdziała również zorganizowanej przestępczości, przemytowi, korupcji oraz wspiera władze lokalne w utrzymywaniu porządku i bezpieczeństwa¹⁰.

Mimo postępującej stabilizacji sytuacji na Bałkanach, region ten nie jest wolny od kryzysów, wstrząsów, stąd nadal wskazana jest obecność sił międzynarodowych w tamtym regionie. Powstałe tam organizmy państwowe nie posiadają długich tradycji suwerennej egzystencji, a zażegnanie najbardziej palących konfliktów nie rozwiązuje wszystkich problemów między współzyskającymi tam narodami. Z punktu widzenia Polski ważną przesłanką kontynuowania zaangażowania wojskowego na Bałkanach jest także solidarność sojusznicza, realizowana przez udział w działaniach stabilizacyjnych w ramach NATO i Unii

Europejskiej. Polskie kontyngenty wojskowe stacjonujące w Kosowie oraz w Bośni i Hercegowinie stopniowo zmieniają zakres swoich zadań i wewnętrzną strukturę, dostosowując je do wymogów stawianych przez kierujące nimi organizacje międzynarodowe. Wraz z osiągnięciem kolejnych etapów normalizacji sytuacji na Bałkanach możliwe będzie stopniowe wycofywanie z tamtejszych krajów sił międzynarodowych, w tym również polskich. Nie nastąpi to jednak w najbliższej przyszłości.

Przygotowania do polskiej prezydencji w UE – aspekty wojskowe

Ministerstwo Obrony Narodowej zintensyfikowało kontakty dwu- i wielostronne ze swoimi odpowiednikami w innych państwach (12 maja 2011 r. – spotkanie ministrów obrony państw Grupy Wyszehradzkiej¹¹; 12-13 maja 2011 r. – wizyta w Polsce przewodniczącego Komitetu Wojskowego Unii Europejskiej¹²; 17 maja 2011 r. wizyta ministra obrony Francji w Polsce¹³);). Spotkania stanowią sposobność do prezentacji polskich priorytetów w zakresie Wspólnej Polityki Bezpieczeństwa i Obrony (WPBiO). Należą do nich: zwiększenie użyteczności grup bojowych UE; łączenie i udostępnianie zdolności wojskowych (*pooling and sharing*); rozwój kooperacji Unii Europejskiej ze wschodnimi sąsiadami w dziedzinie bezpieczeństwa i obrony oraz poprawa relacji NATO–Unia Europejska.

Polskie priorytety w zakresie WPBiO, których realizację Polska proponować będzie w trakcie swojej prezydencji w Radzie Unii Europejskiej, wychodzą naprzeciw pożądanej intensyfikacji współpracy w wymiarze militarnym w Europie. Od szeregu lat jej rozwój jest zahamowany. Przesłanki leżące u podstaw tego spowolnienia mogą stanowić istotną barierę dla realizacji zamierzeń polskiej prezydencji. Należą do nich przede wszystkim: kryzys finansowy i związana z tym trudna sytuacja ekonomiczna wielu krajów UE; brak woli państw do pogłębiania współdziałania o charakterze wojskowym; a także – w wypadku relacji NATO-UE – konflikt turecko-grecko-cypryjski.

Mimo poparcia dla polskich postulatów, czego wyrazem był np. wspólny list ministrów spraw zagranicznych i ministrów obrony państw Trójkąta Weimarskiego do wysokiej przedstawiciel Catherine Ashton, dotyczący wzmocnienia tego wymiaru relacji, Polsce będzie bardzo trudno przekonać europejskich partnerów do podejmowania reform i uruchamiania nowych inicjatyw. Dlatego ważne jest, aby już na poziomie przygotowań do prezydencji i związanych z nią wydarzeń, takich jak spotkanie ministrów obrony państw UE w naszym kraju, dążyć do zbliżania stanowisk państw w interesujących Polskę kwestiach. Uzasadniony jest więc postulat, aby skupić uwagę na przedsięwzięciach, które dają szansę powodzenia. Pogłębienie integracji europejskiej w wymiarze wojskowym mogłoby być poprzedzone przeprowadzeniem europejskiego przeglądu strategicznego w dziedzinie bezpieczeństwa i określeniem na jego podstawie nowej europejskiej strategii bezpieczeństwa. Taka strategia stanowiłaby fundament rozwoju poszczególnych propozycji zmierzających do pogłębienia WPBiO UE.

3. BEZPIECZEŃSTWO POZAMILITARNE

Międzynarodowe regulacje w zakresie bezpieczeństwa cyberprzestrzeni

16 maja 2011 r. administracja Baracka Obamy zaproponowała stworzenie nowych międzynarodowych standardów bezpieczeństwa obszaru cyberprzestrzeni. Ogłoszona strategia - *International Strategy for Cyberspace*¹⁴ - zobowiązuje Departament Obrony, Departament Stanu, Departament Sprawiedliwości, Departament Handlu i Departament Bezpieczeństwa Wewnętrznego USA do współpracy z partnerami zagranicznymi w celu zapobiegania kradzieży informacji i zapewnienia wolności Internetu. Normy miałyby obejmować również kary dla organizacji i państw za ich nieprzestrzeganie.

Jest to pierwszy tego typu dokument mówiący o działaniach USA na arenie międzynarodowej na rzecz poprawy bezpieczeństwa i ochrony obywateli amerykańskich przed zagrożeniami cybernetycznymi. Strategia dotyczy także m.in. zaostrzenia kar za przestępstwa komputerowe i daje władzom szersze pole do działań mających na celu ochronę sieci rządowych. Ponadto nowe prawo zobowiązuje Departament Bezpieczeństwa Wewnętrznego do ścisłej współpracy z firmami zarządzającymi infrastrukturą krytyczną w celu wypracowania klasyfikacji i sposobów radzenia sobie z zagrożeniami¹⁵.

Cyberbezpieczeństwo, w tym bezpieczeństwo komputerowe, i wolność Internetu są priorytetami w działaniach zarówno Stanów Zjednoczonych, jak i całej społeczności międzynarodowej. Rosnące znaczenie cyberprzestrzeni i świadomość olbrzymiej skali zagrożeń, jakie mogą się w niej pojawić, wymagają budowania zaufania i bezpiecznego środowiska chroniącego prywatność użytkowników sieci oraz określenia norm interoperacyjnych form działania, utrzymywania stosunków partnerskich, a także wsparcia rządów w tworzeniu odpowiedniego prawa.

Amerykańska strategia w zakresie cyberbezpieczeństwa określa właściwe kierunki polityki w tym obszarze i może być podstawą do tworzenia podobnych dokumentów w innych krajach. Zachęca środowisko międzynarodowe do przestrzegania takich zasad jak: przestrzeganie prawa do wypowiedzi i praw własności intelektualnej; zachowanie tajemnic handlowych; identyfikowanie i ściganie przestępców, a także dążenie do efektywnej współpracy w ramach międzynarodowych postępowań karnych oraz poszanowanie niezbywalnego prawa krajów do samoobrony w wypadku aktów agresji w cyberprzestrzeni.

Również w Polsce dostrzegana jest konieczności tworzenia regulacji i mechanizmów służących zapewnieniu bezpiecznego środowiska cyberprzestrzeni. Inicjatywy mające na celu budowanie potencjału internetowego na świecie wraz z działaniami doskonalącymi środki ochrony infrastruktury krytycznej kraju i zacieśniającymi współpracę międzynarodową oceniane są jako cenne i warte zastosowania.

Bezpieczeństwo ruchu drogowego – inauguracja specjalnego projektu ONZ oraz raport NIK

11 maja 2011 r. w Sejmie RP odbyła się inauguracja polskiej części projektu ONZ pt. „Światowa dekada działań na rzecz bezpieczeństwa ruchu drogowego 2011-2020”, którego celem jest poprawa bezpieczeństwa na drogach całego świata¹⁶. W projekcie biorą udział 93 kraje. „Dekada działań” w Polsce polegać ma na realizacji pięciu priorytetów, jakimi są: bezpieczna prędkość, przeciwdziałanie prowadzeniu po alkoholu, dobry stan techniczny pojazdów, pierwsza pomoc oraz edukacja komunikacyjna. Priorytety mają być realizowane zarówno przez instytucje rządowe, jak i pozarządowe.

Tymczasem 16 maja br. Najwyższa Izba Kontroli opublikowała raport o wynikach kontroli bezpieczeństwa ruchu drogowego w Polsce w latach 2000-2010¹⁷. W raporcie podkreślono, że w wypadkach drogowych ginie w Polsce wciąż dwa razy więcej osób niż w krajach UE (na 100 wypadków w Polsce ginie 11 osób, podczas gdy w Unii - 5). Główną tego przyczyną jest zły stan techniczny dróg. Według NIK, dla radykalnej poprawy bezpieczeństwa niezbędne jest poprawa tego stanu, w tym zwłaszcza budowa autostrad i dróg ekspresowych.

Wypadki komunikacyjne wywołują poważne skutki społeczne i ekonomiczne. Raport NIK potwierdza, że Polska pozostaje w niechlubnej czołówce krajów UE pod względem największej liczby ofiar śmiertelnych wypadków drogowych. Niepokojące jest to, że Polska bardzo wolno podejmuje działania zmierzające do poprawy stanu bezpieczeństwa ruchu drogowego. Ważne są zatem wszelkie inicjatywy w tym zakresie, takie jak włączenie się naszego kraju w projekt ONZ. Cenne jest to, że w realizację projektu zaangażowały się zarówno podmioty publiczne, jak i prywatne. Daje to szansę na osiągnięcie optymalnych efektów.

Warto podkreślić, że projekt „dekady działań” oraz raport NIK inaczej akcentują przyczyny wypadków drogowych w Polsce. Izba podkreśla dominującą rolę złego stanu technicznego infrastruktury drogowej, w dalszej kolejności wskazując na złe szkolenie kierowców i złą organizację ruchu. Z kolei projekt ONZ uznaje czynnik ludzki za kluczową przyczynę wypadków w Polsce. Wydaje się, że to ostatnie jest słuszne. O ile bowiem właściwa infrastruktura drogowa jest bezsprzecznie ważna, to wśród czynników mających decydujący wpływ na bezpieczeństwo ruchu drogowego (człowiek, droga i pojazd jako elementy przyczyniające się do wypadków) na pierwsze miejsce wysuwa się jednak człowiek. Potwierdzają to dane policyjne, według których to właśnie zachowanie się poszczególnych grup użytkowników dróg ma decydujący wpływ na powodowanie wypadków drogowych.

4. LEGISLACJA W DZIEDZINIE BEZPIECZEŃSTWA NARODOWEGO

Rozwiązania legislacyjne w obszarze prawa atomowego

13 maja br. Sejm RP uchwalił ustawę zmieniającą prawo atomowe oraz ustawę o przygotowaniu i realizacji inwestycji w zakresie obiektów energetyki jądrowej oraz inwestycji towarzyszących. Nowelizacja prawa atomowego związana jest z koniecznością wprowadzenia do prawa krajowego postanowień dyrektywy Rady Unii Europejskiej 2009/71/EURATOM z 25 czerwca 2009 r. ustanawiającej wspólnotowe ramy bezpieczeństwa nuklearnego obiektów jądrowych. Wprowadzono przepisy regulujące wymagania dotyczące bezpieczeństwa jądrowego i radiacyjnego obiektów jądrowych, zasady postępowania z materiałami jądrowymi i wypalonym paliwem oraz wymogi ochrony radiologicznej ludności i odpowiedzialności za szkody jądrowe¹⁸. Uchwalone przepisy wymagają rozpatrzenia przez Senat, a następnie podpisu Prezydenta RP.

Wejście w życie znowelizowanego prawa atomowego wraz z uchwaloną ustawą o przygotowaniu i realizacji inwestycji w zakresie obiektów energetyki jądrowej tworzy podstawy prawne do budowy w Polsce elektrowni jądrowych. Należy pozytywnie ocenić to, że uchwalone przepisy ustanawiają najwyższe wymagania bezpieczeństwa dla obiektów jądrowych, zgodne z regulacjami międzynarodowym. Bezpieczeństwo ma absolutny priorytet przed innymi aspektami funkcjonowania obiektów jądrowych. Ustawy określają zakres nadzoru Państwowej Agencji Atomistyki, będącej urzędem dozoru jądrowego, nad obiektami jądrowymi. Wprowadzają również wymogi bezpieczeństwa i kontroli dotyczące lokalizacji, projektowania, budowy, rozruchu i eksploatacji oraz likwidacji obiektów jądrowych. Kładą szczególny nacisk na konieczność informowania społeczeństwa o decyzjach dozoru jądrowego, o stanie obiektów jądrowych, ich eksploatacji, w tym o wszelkich czynnikach i zdarzeniach mających wpływ na bezpieczeństwo jądrowe i ochronę radiologiczną. Trzeba zauważyć, że dynamiczne tempo prac nad przedłożonymi przez rząd projektami ustaw ma kluczowe znaczenie dla przyjętego harmonogramu budowy siłowni atomowych w Polsce. Zgodnie z nim, w ciągu najbliższych 2,5 lat powinien zostać podpisany kontrakt na budowę elektrowni, tak aby pierwsza siłownia nuklearna mogła zostać oddana do eksploatacji w 2020 r.

Źródła:

- ¹ [kremlin.ru z 14 maja 2011 r.](#)
- ² [IAR z 13 maja 2011 r.](#), [EurActiv z 13 maja 2011 r.](#)
- ³ [PAP z 14 maja 2011 r.](#)
- ⁴ [PAP z dn. 14 maja br.](#)
- ⁵ [state.gov z 14 maja br.](#)
- ⁶ [PAP z dn. 16 maja br.](#)
- ⁷ [mon.gov.pl z 17 maja 2011 r.](#)
- ⁸ [Sikorski z wizyta w Bośni i Hercegowinie, tvp.info z 13 maja 2011 r.](#)
- ⁹ [Dowództwo Operacyjne Sił Zbrojnych](#)
- ¹⁰ [Dowództwo Operacyjne Sił Zbrojnych](#)
- ¹¹ [mon.gov.pl z 13 maja 2011 r.](#)
- ¹² [mon.gov.pl z 12 maja 2011 r.](#)
- ¹³ [mon.gov.pl z 17 maja 2011 r.](#)
- ¹⁴ [Launching the U.S. International Strategy for Cyberspace, whitehouse.gov z 16 maja 2011 r.](#)
- ¹⁵ [U.S. Calls for Global Cybersecurity Strategy, The New York Times z 16 maja 2011 r.](#)
- ¹⁶ [razembezpieczniej.mswia.gov.pl](#)
- ¹⁷ [nik.gov.pl z 16 maja 2011 r.](#)
- ¹⁸ [mg.gov.pkl z 13 maja 2011 r.](#)

Kolegium redakcyjne: Zdzisław Lachowski (przewodniczący), Marek Ajnenkiel, Łukasz Kulesa, Krzysztof Liedel, Jarosław Padzik, Paweł Pietrzak

Redaktor prowadzący: Marek Ajnenkiel

Redaktorzy: Katarzyna Przybyła, Michał Grzelak

Komentarze opracowują:

Departament Analiz Strategicznych

Departament Bezpieczeństwa Pozamilitarnego

Departament Zwierzchnictwa nad Siłami Zbrojnymi

Departament Prawno-Organizacyjny